

la contra | ENRIC RAMIONET

Quin dia és avui?

Seguim sense declarar il·legítim el franquisme i sense considerar la Segona República com el període democràtic amb el qual s'hauria d'haver enllaçat per construir la democràcia actual

No ens n'acabem de sortir. Sembla com si ja estiguéssim fastiguejats de tanta memòria històrica però seguim sense establir les veritats essencials, sense consensuar mínimament una determinada interpretació del passat i això, com és obvi, té molt més a veure amb la naturalesa de la nostra societat actual que amb el que realment es va esdevenir tal dia com avui, setanta-tres anys enrere. Algú va escriure que a aquestes terres els homes van aprendre que es podia tenir raó i ser vençut, però si llegim tot el que ara es publica no deu ser una frase unànimement acceptada. Seguim sense declarar il·legítim el règim franquista i sense considerar la Segona República com el període democràtic amb el qual s'hauria d'haver enllaçat per construir la democràcia actual.

La presentació de l'Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica de Llagostera. / M. BARRERA

Quan els vells combatents evocuen (o evocaven) la batalla de Normandia ho fan sense agror, sabent que hi va haver vençuts i vencedors, víctimes en una i altra trinxera, però sabent també que la història ja ha quedat escrita. Però quan en jornades com la d'avui el calendari ens porta el record de la Guerra Civil espanyola, malgrat a penes quedar-ne supervivents, els ressentiments, els recels o fins i tot els odis segueixen vibrant en el fons de les evocacions i amb totes les gradacions que vulguin, la disputa per la legitimitat d'uns i altres segueix sense tancar-se.

El franquisme va durar massa i té massa hereus en la societat i en la política, començant per bona part de la dreta ideològica i bona part de la jerarquia catòlica. Els fills de les víctimes alemanyes dels bombardeigs aliats ploren o varen plorar les tragèdies familiars però no discuteixen el veredict de la història. Aquí seguim llençant-nos els morts pel cap i fent llistes

de víctimes, victimaris i botxins, sumant i restant els assassinats a favor i en contra però sense determinar qui i contra què es van alçar el 18 de juliol de 1936. I en nom de què i de qui, amb tantes contradiccions, misèries i crueltats com vulguin, es va morir i matar durant quasi tres anys. Es segueix parlant de dos bàndols quan a partir de l'1 d'abril de 1939 només en va quedar un. Un bàndol que va reprimir i assassinar amb estudiada brutalitat per anorrear sense pietat homes i voluntats. Seguim sense anomenar feixisme al que fins i tot les Nacions Unides varen definir com a tal. Un feixisme clerical, nacionalista, racista, tradicionalista i uniformador que es manté en l'herència genètica de la major part dels conservadors espanyols.

Fa un parell de setmanes, a Sòria, gent vinculada al PP i membres de l'Església catòlica varen rendir homenatge a Yagüe, *el carnisser de Badajoz*, en un acte de des-

greuge després que en fos retirada una estàtua. Però això, que és inquietant, no és tan dolorós com sentir i llegir com es conrea el relativisme, com es retreu la presumpta parcialitat i el sectarisme dels que impulsen la memòria històrica, com es reparteixen barbaritats i responsabilitats i es recreen els beneficis de l'amnèsia.

Fa un parell de mesos al meu poble es va presentar l'Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica local. L'acte va ser modèlic. Els fills, néts, besnéts dels llagosterencs represaliats evocaven els seus familiars i, amb el punt just d'emotivitat i lucidesa, reclamaven allò que els quaranta anys de la història oficial escrita pels vencedors i els vint de prudència i covardia de la transició els varen negar. Ni revenja, ni responsabilitats penals ara ja absurdes, simplement la constatació que es pot tenir raó i perdre una guerra.